

Т. В. Ковальова,
аспірантка

УДК 007: 304: 070

«Оновлена» людина в подорожньому нарисі II половини 1920-х – початку 1930-х рр. (на прикладі журналів «Всесвіт» і «Червоний шлях»)

У статті розглянуто образ людини у подорожніх нарисах, надрукованих у журналах «Всесвіт» і «Червоний шлях» за 1925–1932 рр. З'ясовано соціально-портретну типологію персонажів, представлених у подорожніх нарисах.

Ключові слова: подорожній нарис, «оновлена» радянська людина, соціальний тип, образ.

Інформаційна ситуація в Україні сьогодні відбуває зміни й еволюцію всіх сфер суспільно-політичного життя. Зростає усвідомлення того, що від ЗМІ залежить, на засадах яких цінностей буде сформована суспільна свідомість її народу. Сучасний інформаційний простір формується як під впливом світової масово-комунікативної ситуації, так і на традиціях радянської журналістики. Актуальність теми пов'язана з особливістю функціонування та значенням медійних впливів радянської системи ЗМІ, яка зароджувалася в II пол. 1920-х поч. 1930-х рр. Ситуація, що склалася в українських медіа сьогодні, потребує переосмислення. Пожваблюється інтерес вчених до радянсько-партійної преси часів її становлення, де побіжно розглядається і людина в мас-медійному продукті. Особливо актуальною є ця тема для медіаосвіти, а саме під час викладання дисципліни «Художньо-публіцистичні жанри».

Концепція людини досить розроблена в літературознавстві й залишається малодослідженою в науці про соціальні комунікації. Образ радянської людини в українських нарисах у післявоєнний період висвітлювали П. Автомонов [1], М. Гурладі [2; 3], М. Загородний [4], І. Рибінцев [5]. Побіжно людина в подорожніх нарисах II пол. 1920 – поч. 1930 р. розглянута в розвідці С. Бондаря [6]. Однак на сьогодні ми не маємо ґрунтового дослідження цієї теми.

Мета статті полягає у визначенні соціальних типів людей, представлених у журнальних подорожніх нарисах.

Об'єктом дослідження є образ людини в подорожніх нарисах, надрукованих у журналах «Всесвіт» і «Червоний шлях» за 1925–1932 рр.

Предмет дослідження – соціально-типологічні характеристики людини.

Для аналізу нами були відібрані подорожні нариси, оскільки в них поєднуються не тільки

враження автора від поїздки, а й елементи портретного та проблемного нарисів за період з 1925 по 1932 рр.

Як відомо, це були роки становлення однієї з найунікальніших систем ЗМІ у світі – соціалістичної або, як її називають, радянської, коли діяльність медіа регламентувалася на основі принципів партійності та ідеології, фільтрування інформації, цензури та санкцій з боку влади, оскільки ЗМІ не тільки злилися з нею, а й були її інструментом впливу. Основне завдання, яке покладалося на медіа, – виховання суспільства, формування радянської свідомості й переконання у правильності дій партії більшовиків та впевненості в побудові комуністичної країни. Зрозуміло, що таке завдання стояло й перед журналістами, особливо нарисовцями, які створювали один із найбільш затребуваних журналістських жанрів цього періоду – подорожній нарис, і зображували зразковий образ радянської людини, яка репрезентувала радянсько-партійну дійсність та спільноту.

Слід зазначити, що на цей період припадає занепад НЕПу, оголошено курс на індустріалізацію та колективізацію, провадилася відбудова країни, подолання наслідків війни, революції. Країна поверталася до мирного життя. Усе це мало прямий вплив на медіа, визначало жанрову палітру, тематику й проблематику періодики. З'являються подорожні нариси, в яких людина представляла певну сферу життя. Людина в медійному творі – проблема складна й цікава водночас. Оскільки «неможливо створити тип, виліпити характер, не показуючи людину в діях, в її соціальних зв'язках» [7, 11], провідною в нарисах стає тема праці. Радянська людина розглядається як одиниця виробничого процесу. Персонажі публіцистичних творів «не змогли б мати обличчя, характеру, людської суті, якби вони не діяли, <...> якби за певних обставин та за певних умов не висловлюва-

ли свої думки й почуття» [7, 11]. Кожна епоха продукує свій тип людини. Винятком не стали 1925–1932 рр., коли у пресі відображувався той тип людини, який був актуальний для цього часу.

Люди не є відстороненими від тих процесів, які відбуваються навколо, тому і поведінка та вчинки їх змінюються за певних обставин. Такі зміни відбуваються з робітниками, що працювали на будівництві Дніпрогесу, під час запуску електростанції у нарисі А. Паніва «Дніпрогес ім. Леніна»: «Коли дивишся на це змінене обличчя землі, змінене в геніальному плані і гармонії – охоплює і подив, і захоплення, і необмежена віра, певність в сили робітничої класи, в сили революції. Як це безперечно заражає, переконує і чужоземних спеціалістів, що прийшли іноді до нас з ворожих клас, а піти звідси не можуть інакше, як друзями. Як це перероджує весь людський матеріал, що брав участь у великій соціалістичній побудові, як це вивітрює всякі залишки релігійного дурману, містики, темноти. І от дивишся на цей закінчений витвір людської праці – і світла радість, почуття легкості і простору охоплює тебе. <...> Це будівля класи визвольника. І людина цієї класи чи та, що зв'язала свою долю з нею, дивиться спокійно і захоплено на «діло рук своїх». Містичному напіврелігійному екстазу тут немає місця. Вільно, просто, ясно, прекрасно. <...> Яка це незбагненна вага і як легко в той же час виглядає ця будівля!» [8, 2]. Ця виробнича дійсність у нарисі стала основним фоном, на якому головним персонажем є сильна людина, робітник, який перетворює життя по-новому. У нарисі побут, обстановка, виробничий процес, в яких живе і діє персонаж, стають засобом його характеристики. Така радянська реальність відіграє важливу і, можна сказати, першочергову роль у розкритті психології персонажів. Отже, виробнича ситуація є засобом творення публіцистичного персонажу.

У нарисі також натрапляємо на образ «ворожого класу». Однак автор лише називає, але не цікавиться таким персонажем, не зображує його в дії, не вимальовує портрета, особливих рис характеру, тільки натякає, що це, ймовірно, негативний тип людини в радянському суспільстві. Всебічне зображення таких персонажів – завдання фейлетоністів.

Рушієм індустріального розвитку нової держави були радянські люди, тобто маси: «Так, людина творчої класи, що бореться й буде, звучить гордо. Це ж люди, оті ніби мурашки, що йдуть ледве помітно по велетенському тілі греблі, в колективному зусиллі об'єднані одною волею і одним бажанням, розсунули води бурхливої і непокірної ріки, проскреблились аж до найтаємніших глибин її дна і поставили оцей бар'єр її водам з маси, зробленої людськими руками, що не поступається своєю міццю граніту,

маси, що давить на це гранітне дно вагою 2 000 000 тонн» [8, 2]. Зрозуміло, на формування характеру впливають і економічні, і політичні умови часу. Він створюється обставинами. Для зображення характеру автор не здійснює психологічний аналіз, не проникає у внутрішній світ героя. Таким чином, журналіста цікавить узагальнений образ, а не індивідуальність. Ймовірно, для комуністичного світу людина з її індивідуальними моральними якостями була не цікава.

Яскравий і реальний образ сучасника вимальовується тоді, коли автор ставить людину в центр соціально-економічних та культурно-духовних явищ. Саме те, як діє людина у тій чи іншій ситуації, зобразив В. Алешко у нарисі «День і ніч», де описав роботу в полі, підготовку до сівби бавовника. Талановитим і завзятим змальований голова артілі Наумов, якому «хочеться бути на степу, біля тракторів, варитися у виробничому казані, але треба бігти, попереджати прориви» [9, 16]. Автор змалював керівника як самовідданого, який не байдужий до роботи і вболіває за її кінцеві результати, намагається розібратися у причинах і позитивних зрушень, і недоліків у роботі господарства.

Функціонально була визначена у пресі тема ударництва, спричинена завданнями, які ставила перед ЗМІ партія. Слід зазначити, що тон задавала «Правда» – центральний орган КП, яка першою друкувала партійні рішення та постанови. Це сприймалося журналістами як керівництво до дії, залучалися усі творчі ресурси. Не стояли осторонь і нарисовці інших ЗМІ. У нарисі «Свиня» О. Мар'ямов зобразив директора радгоспу «Незаможник» Баранова. Його характеризує мудрий і зважений підхід до розбудови сільського господарства, і це є чи не основною рисою характеру: «Радгосп «Незаможник», утворений 1930 р., з якихось 200 свиноматок дійшов уже тепер через два роки до 1957 голів. Радгосп мусить, – мусить, мусить, щоб то не було, – подумав Баранов, – дійти до 1933 року 4100 голів. Чуми не може бути. <...> Баранов вибухнув: – Григор'єва тиснув 1919-го! Банди розбивав. Всю Одещину пройшов тоді з партизанами. Ночами стояли, чекаючи бою. Знали, що ворог сильніший за нас інколи, не боялися. А тут – одна хвора свиня, а я ходжу й боюся... От скажи ти мені – ну на що це походить?» [10, 13]. Як бачимо, увага автора прикута до розумного керівника, далекоглядного, такого, що тримає руку на пульсі часу. Так, з'являється і закріплюється ідеалізований образ керівника – людина творча і мисляча, яка розмірковує над актуальними проблемами господарського будівництва. Такий персонаж імпонує нам своєю розсудливістю і мудрістю. Відтак створюється образ керівника безпосередньо через його вчинки, а не слова. У діях Наумова приховане те, що характе-

ризує організаторські здібності нового керівника артілі. Журналіст звернув увагу на важливу роль людини-керівника у становленні нового суспільства і побудові радянської держави, її функцію у виробничому процесі, з одного боку, а з іншого – значення праці у формуванні особистості «оновленої» радянської людини.

Образами завзятих трудівників-ударників наповнений нарис В. Алешка «День і ніч», в якому персонажами є і голова артілі, і бригадири, і трактористи. Як бачимо, журналіста цікавлять усі: від керівника до простого робочого, він підкреслює важливість у виробничому процесі людей звичайних професій – рядових: «Креши іскри, перетворюй темну ніч на героїчні будні, на ударну роботу... Іван Бровик: На суцільних ланах день і ніч – суціль, робота. Кипить, як на великому заводі. І ми вже не колишні гречкосії, а робітники землі. Змагаємося на кращого тракториста» [9, 17]. Нарисовець особливу увагу не зосереджує на образі тракториста, не цікавиться його внутрішнім світом, а тільки виділяє ефективність і якість його роботи, бажання досягти найвищих результатів у розбудові господарства. Соціалістичні змагання стали дієвим засобом побудови соціалізму.

Як ентузіаст і наполегливий трудівник, постає у нарисі бригадир артілі: «Вибув з роботи п'ятий трактор. Труднощі наростали... Але разом з ними наростала й упертість у бригадира Єрохина та трактористів-ударників. Єрохин метнувся на МТС, добув запасні частини, сам наробив підкладок і не відходив від машини, доки не вдихнув у неї життя. Посвітлішало обличчя в бавовняного бригадира Мірошніченка, коли Єрохин, весело виблискуючи очима, вигукнув: – Є п'ята машина!» [9, 16]. Слід зазначити, що «оновлена» радянська людина у подорожньому нарисі – це і керівник артілі, і простий селянин. Основною метою таких нарисів було заохочення людей до наполегливої праці, підвищення якості виробництва, пришвидшення темпів, підняття робочого ентузіазму, мотивація до побудови нового життя шляхом наполегливої праці.

У 1925 р. на XIV з'їзді ВКП(б) у СРСР оголошено індустріалізацію виробництва, основним плацдармом проведення якої стала Україна. Оскільки це країна аграрна, то перехід її від сільськогосподарської до індустріальної вимагав певних радикальних дій від влади. Сталін це розумів, партія більшовиків вирішила цю проблему за рахунок українського селянства. Оголошено колективізацію, яка супроводжувалася такими явищами, як хлібозаготівля та знищення куркуля як класу. Зрозуміло, що основна роль відводилася ЗМІ, улюбленою формою діяльності яких були кампанії та пропаганда. В умовах таких мас-медійних кампаній у подорожньому нарисі формувався і утверджувався образ «оновленої» радянської людини.

Про необхідність виконання плану хлібозаготівель читаємо у нарисі М. М-чука «З нотаток виїзної», в якому персонажами є «одноосібники-контрактанти», що виконали свої хлібні зобов'язання, та «глитаї» – вороги народу. Так, Василь Свириденко, який чесно виконав свою контрактацію, говорить, що йому не приємно з того, що інші не виконали свої хлібні завдання: « – Ось хоча б Кононюк Семен: поле його межує з моїм, разом сіяли, врожай його, я знаю, не гірший від мого. Притримує він свій хліб!» [11, 12]. Активізувати проблему хлібозаготівель допомогла редакція газети, на сторінках якої з'явилися матеріали про «хлібозаготівельний штурм», в яких зазначалося: «Хлібні лишки є, їх треба продати державі!» [11, 13], – і далі допис-виклик Свириденка та інших одноосібників-контрактантів. З цієї ж газети односельчани дізнаються і про іншого одноосібника – глитая Гамуза, «у якого вже викрили яму з хлібом, і який до цього все прикидався бідняком, що голодує, і підбурював інших проти хлібозаготівель» [11, 13]. У цьому дописі читаємо, що Гамуза вимагалось «притягти до суду, вислати з села» [11, 13]. Як бачимо, ворогами народу у нарисі постають заможні селяни, куркулі. По-іншому не могло і бути, бо одним із завдань партія визначала знищення їх як класу. Гордим з такої події в селі був колгоспник Іван Ковтун, який заявив: «Правильно! Оце так-то так! Вивели на чисту воду! Але це ще не все. Це ще єрунда проти того, що там твориться». А «за вимогою газети трьох найзаядлівіших глитайв було вислано, а хліб їх реквізовано. Інших глитайв організована колгоспницька та одноосібницька біднота та середняцтво примусили-таки виконати свої тверді плани» [11, 13]. Автор своїх персонажів подає не через розгорнуті портретні характеристики. Образи нарисових персонажів вимальовуються через вчинки цих людей і мотивацію. За допомогою таких образів радянських людей партія впливала на українського читача, який реально сприймав подану журналістом інформацію. З такого прочитання в нього не виникало ніяких сумнівів щодо правильності шляху, яким він іде до побудови комунізму, і радянський спосіб життя набирив всесвітнього поширення. Слід зазначити, що нарисовець розглядає радянську людину як частину суспільства, тому і вчинки її безпосередньо пов'язані з політичними інтересами. Отже, персонажі подаються крізь призму комуністичного світогляду, їх дії пов'язані з колективними інтересами, думка більшості є єдино правильною.

Зазначимо, що у подорожніх нарисах цього періоду простежується зображення журналістами іншонаціональних характерів, які перетворюються на свідомих радянських людей. Так, наприклад, з'являються образи «оновлених» аджарців, казахів, киргизів, узбеків, які ще доне-

давна неграмотні і дикі, вже сьогодні свідомі радянські громадяни, віддані ідеям комуністичної партії.

Такі іншонаціональні характери зобразив у нарисі «Каркара» І. Багмут. Протягом усього твору спостерігається авторська неприязнь до містян: «Іде, волочучи ноги по землі, грубезний узбек, чи киргиз, безперечно важчий за самого віслюка, ... а віслюк терпеливо везе свого пасажира» [12, 85]. Одразу розуміємо зневажливе ставлення автора до людини. Обіграючи уточнюючу деталь «грубезний узбек», нарисовець підкреслює визначальну рису персонажа – лінь. Образи міських жителів у нарисі протиставляються образами жителів аулів. Екстер'єрний опис і стислий зовнішній портрет допомагають читачеві уявити образ гостинної, привітної людини, доброго господаря: «В'їхали в аул. Через півгодини ми вже сидимо біля вогнища, п'ємо чай і намагаємося говорити з господарями. Вони привітно всміхаються, кивають головами, але нічого не розуміють» [12, 90]. Навіть у такому стислому портреті бачимо прихильність автора до привітних жителів віддалених аулів. Зображуючи людину, І. Багмут не міг не звернути своєї уваги на проблему неграмотності. Шлях від аула до Каркари казахи і киргизи вимірюють: «можна зварити барана» або «буде 13 криків» [12, 91].

Мовлення таїть інформацію про людину. Це її індивідуальний досвід та психологічний стан. У нарисі читаємо: «Я обережно, заходячи здалеку, запитую про його ставлення до влади. Він відповідає мені прикладом: – От ви начальник. Бо у нас раніше, хто з'являвся в європейській одежі, вважався за начальника. Коли б ви заїхали до мене за старого часу, ви могли б взяти з мене першого ліпшого коня і їхати, куди забажаєте, не плативши нічого... О тепер добре... Росіяни не захоплюють наших пастівників і сінокосів... – Чи могла бути за старого часу жінка головою аульної ради? А тепер, як бачите, в нас голова жінка» [12, 91]. Так, далекий від цивілізації узбек поступово перетворюється на сучасну радянську людину. У мовленні персонажа відображається і його соціальний статус, і рід занять, за мовленням визначаємо, де живе ця людина. Образ «оновленої» людини створюється за допомогою мовленнєвого портрета. Використання такого прийому, на нашу думку, сприяє формуванню уявлення у читача не тільки про саму людину, а і про інтенсивний розвиток усєї країни, навіть у найвіддаленіших куточках, завдяки новому комуністичному устрою. Звідси бачимо, що іншонаціональний характер поступово перетворюється на «оновлену» радянську людину-трудівника.

У нарисі І. Багмут звертає увагу і на проблеми суспільства – неосвіченість, невпевненість, недовіру («Цей казак ніколи не був у жодному місці,

ніколи не бачив електрики, автомобіля, поїзда. Мені здається, що він не зовсім вірить тому, що я розповідаю» [12, 90]), віддаленість від цивілізації («за два дні не зустрінеш жодної людини» [12, 90]). Відтак, у подорожньому нарисі журналіст не тільки описує свою мандрівку, а й піднімає та аналізує актуальні проблеми. Автор зображує людину з її типовими та індивідуальними рисами не тільки для показу типового персонажа, як це прослідковуємо в художній літературі, а з метою вирішення проблем, про які пише.

Таким чином, зображуючи людину в нарисі І. Багмут поєднує соціальне, психологічне і проблемне начало. Колективна психологія вимальовується через зображення узагальнених образів-типів: киргиза-хлібороба, киргиза-кочівника, узбека-прасоли, джигіта-провідника, казаха-господаря, казашки-жінки. Зазначимо, що у подорожньому нарисі переважає фрагментарний портрет.

У пресі цього періоду прослідковувався механізм пропагандистського впливу. Журналісти розуміли це і писали про «світле радянське майбутнє». У нарисі О. Полторацького «Країна, що стрибає через віки» читаємо: «І коли ми побачили, як працюють в порті вантажники, як автами везуть вантаж, як вправляються аджарці з нафтоцистернами, як працюють в аджарському наркомосі – ми зрозуміли, що на 41 градусі східної довготи нам світить загально радянське сонце» [13, 88]. Показуючи дієвого персонажа, ентузіаста, завзятого, працюючого, автор постає відстороненим спостерігачем, який лише гіперболізовано відтворює побачене, бо він не цікавиться проблемами, не коментує їх. Відтак, у нарисі маємо гіперболізовану реальність і гіперболізовану людину.

У нарисі «Аул в Казакстані» М. Бріль показав, як змінюються думки людини, її мислення відповідно до тих змін, які відбуваються в новій індустріальній державі. Так, «недовчена, вибита війною з колії людина», яка потрапила в Україну з далекого казахського аулу, перетворюється на свідомого радянського громадянина: «Людина підійшла до мене і показала текст телеграми, що її має зараз же подати он в те закурене віконце. Телеграма мала чотирнадцять слів і адресу ЦКВКПб. Але навряд чи і в сто чотирнадцяти словах можна висловити ту подяку, що горіла буйним творчим вогнем в очах оновленої людини» [14, 17]. Значення немає, освічена ця людина чи неграмотний житель віддаленого аулу, головне – відданість комуністичним ідеалам, віра в побудову комунізму, оптимізм.

Образ «оновленої» радянської людини нарисовець формує шляхом авторської характеристики, яка передбачає активне вторгнення його в оповідь, бо тільки тоді нарис впливає на почуття читача, коли його автор домагається образного враження від прочитаного, дає матеріал для міркувань над

розглянутими явищами. В іншому разі нариси залишають читача байдужим до суспільних проблем. Слід зазначити, що такі філософські авторські роздуми, у яких роз'яснення дій персонажів, авторські коментарі сприяють максимальному наближенню героя до життя, надають йому рис характеру людини сьогодення, роблять носієм моралі конкретного історичного періоду, є важливим публіцистичним засобом впливу на зображення людини в подорожньому нарисі.

Отже, в основі подорожніх нарисів II пол. 20-х рр. XX ст. – «оновлена» радянська людина-трудівник, яка будує нову радянську державу і несе віру в ідеали нового комуністичного суспільства. Особистість нової епохи – людина, яка здатна і готова працювати без відпочинку на благо батьківщини, її енергію спрямовує партія. Перед нами дієва людина, яка зосереджена на досягненні найвищого результату будь-якою ціною, без будь-яких вагань, яка творить нову дійсність і у цьому досягає успіхів.

Щодо людини та соціальних обставин у подорожньому нарисі можемо виокремити такі типи: радянська людина, іншонаціональний характер, який перетворюється на свідомого радянського громадянина, ворог народу.

Звертаємо увагу на схематизм і спрощеність образів у розглянутих подорожніх нарисах. Радянські люди постають однотипними, схожими один на одного. Ця шаблонність формує у читача дещо спотворене уявлення про дійсність і про те, що відбувалося насправді.

Увага нарисовців акцентується на виробничому процесі, а не на портретних характеристиках персонажів, які часто розмиті, невиразні, нечіткі. Слід зазначити, що більшість нарисовців позбавляють своїх персонажів особистого життя, внутрішнього світу, без яких ці образи поверхові. Водночас, у центрі уваги автора залишається від-

даність радянської людини всенародній справі, відчайдушність у роботі, вірність ідеалам, оптимізм. У подорожніх нарисах досліджуваного періоду автори не ставили за мету і не цікавилися повнотою особистісних характеристик, а розглядали людину лише як представника соціальних станів, як виробничу функцію.

1. Автомонов П. Жанр переднього краю. Український нарис-портрет в роки дев'ятої п'ятирічки / Павло Автомонов. – К. : Рад. письменник, 1976. – 211 с.

2. Гурладі М. Великі роки. Шляхи розвитку українського радянського нарису, його проблеми та герої / Мирослава Гурладі. – К. : Дніпро, 1968. – 231 с.

3. Гурладі М. Герой і сучасність. Радянська людина і радянська дійсність у сучасній художній публіцистиці : монографія / М. С. Гурладі. – К. : Наук. думка, 1980. – 179 с.

4. Загородний М. Нарис у місцевій пресі / М. Г. Загородний. – Х. : Обл. вид-во, 1958. – 38 с.

5. Рыбинцев И. Советский художественный очерк. Проблемы теории и мастерства жанра : монографія / И. В. Рыбинцев. – К. : Вища школа, 1976. – 169 с.

6. Бондар С. Становлення і розвиток українського радянського нарису / Є. П. Бондар. – К. : Вид-во Київ. ун-ту, 1962. – 80 с.

7. Черепанов М. Работа над очерком / М. Черепанов. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1964. – 93 с.

8. Панів А. Дніпрогес ім. Леніна // Всесвіт. – 1932. – № 28–30. – С. 2–5.

9. Алешко В. День і ніч // Всесвіт. – 1932. – № 17–18. – С. 16–17.

10. Мар'ямов О. Свиня // Всесвіт. – 1932. – № 22. – С. 12–13.

11. М-чук М. З нотаток виїзної // Всесвіт. – 1932. – № 13. – С. 12–13.

12. Багмут І. Каркара // Червоний шлях. – 1930. – № 7–8. – С. 81–92.

13. Полторацький О. Країна, що стрибає через віки // Червоний шлях. – 1930. – № 2. – С. 87–95.

14. Бріль М. Аул в Казакстані // Всесвіт. – 1930. – № 28–29. – С. 16–17.

Подано до редакції 13. 05. 2013 р.

Kovalyova Tetyana. A «renewed» person in the travel essay of the second half of 1920s – the beginning of 1930s (the case of journals «Vsesvit»/«Всесвіт» and «Chervonyi shlyakh»/«Червоний шлях»).

The article studies the image of a person in travel essays, published in the journals «Vsesvit»/«Всесвіт» and «Chervonyi shlyakh»/«Червоний шлях» for the years of 1925–1932. It was found the socio-portrait typology of characters represented in the travel essays.

Keywords: travel essay, a Soviet «renewed» person, social type, image.

Ковалева Т. В. «Обновленный» человек в путевом очерке II половины 1920-х – начала 1930-х гг. (на примере журналов «Всесвіт» и «Червоний шлях»).

В статье рассмотрен образ человека в путевых очерках, напечатанных в журналах «Всесвіт» и «Червоний шлях» за 1925–1932 гг. Выяснено социально-портретную типологию персонажей, представленных в путевых очерках.

Ключевые слова: путевой очерк, «оновленный» советский человек, социальный тип, образ.